

АДМІНІСТРАТИВНІ ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Й ОБЛІК У СФЕРІ ОСВІТИ

©2021 ХОРУНЖАК Н. М., КОЩИНЕЦЬ М. І.

УДК 657.1
JEL: I22; I28; M41; M48

Хорунжак Н. М., Кошинець М. І. Адміністративні трансформаційні процеси в Україні та їх вплив на фінансове забезпечення й облік у сфері освіти

Метою статті є критична оцінка та порівняння сучасних і попередніх підходів до фінансового забезпечення та обліку у сфері освіти для вироблення рекомендацій, спрямованих на усунення прогалин і недоліків, організації ефективної інформаційної системи управління освітніми закладами та раціонального витрачання бюджетних коштів у них. У результаті дослідження доведено вплив зміни системи управління та фінансування на організацію обліку, виділено нові умови та вимоги до неї в освітніх закладах територіальних громад. На основі аналізу показників надходжень і напрямів витрачання коштів місцевих бюджетів зроблено висновок про оптимістичний прогноз розвитку сфери освіти територіальних громад. Ідентифіковано вплив інновацій у фінансуванні та адміністративних трансформаціях на систему управління освітою в селах і селищах, а також організацію обліку в них. Визначено особливості й організаційну специфіку формування суб'єктів обліку, повноваження органів управління освітою в питаннях реалізації завдання зі створення облікової системи виконання кошторису. Обґрунтовано, що надання автономії освітнім закладам має позитивний вплив на управління ними і їх фінансовими ресурсами, але суттєво ускладнює питання обліку. Для вирішення проблемних питань побудовано загальну схему формування системи обліку у сфері освіти в умовах децентралізації та покрокову схему реалізації цього завдання. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є формування методики та техніки обліку операцій, які здійснюються суб'єктами освіти, зокрема облікове відображення тендерних закупівель і інших; розробка рекомендацій щодо економічного обґрунтування рішення з вибору способу ведення обліку закладом освіти. Подальший розвиток досліджень питань ведення й організації обліку у сфері освіти в умовах децентралізації дасть змогу підвищити ефективність витрачання бюджетних коштів і сприятиме зростанню якості освітніх послуг.

Ключові слова: державний сектор, бюджет, освіта, фінансування, бухгалтерський облік, децентралізація, управління, організація обліку.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-5-308-316>

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 17.

Хорунжак Надія Михайлівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Західноукраїнський національний університет (вул. Львівська, 11, Тернопіль, 46009, Україна)

E-mail: nadija_choru@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7434-5456>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2113534/nadiia-khorunzhak/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57200936777>

Кошинець Маріанна Ігорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань, Національна академія внутрішніх справ (пл. Солом'янська, 1, Київ, 03035, Україна)

E-mail: kmarianna80@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9301-0432>

UDC 657.1
JEL: I22; I28; M41; M48

Khorunzhak N. M., Koshchynets M. I. The Administrative Transformation Processes in Ukraine and their Impact on Financial provision and Accounting in the Sphere of Education

The article is aimed at critical evaluation and comparison of the modern and the preliminary approaches to financial provision and accounting in the sphere of education to develop recommendations for eliminating gaps and shortcomings, organizing an effective information system of management for educational institutions and rationally spending budget funds in them. As a result of the research, the impact of changes in the management and financing system on the organization of accounting is proved, new conditions and requirements for such organization in educational institutions of territorial communities are allocated. Based on the analysis of indicators of revenues and directions of expenditures of local budgets, it is concluded about an optimistic forecast of the development of the education sector of territorial communities. The impact of innovations in terms of financing and administrative transformations on the education management system in villages and settlements, as well as the organization of accounting in them, is identified. The peculiarities and organizational specifics of the formation of accounting entities, the powers of education management bodies in the implementation of the task of creating an accounting system for the implementation of the budget are determined. It is substantiated that granting autonomy to educational institutions has a positive impact on the management of them and their financial resources, but significantly complicates the issue of accounting. To solve some problematic issues, a general scheme for the formation of an accounting system in the sphere of education in the conditions of decentralization and a step-by-step scheme for the implementation of this task have been built. Prospects for further research in this direction are the formation of methodology and techniques for accounting operations carried out by educational entities, in particular, accounting display of tender and other purchases; development of recommendations on the economic substantiation of the decision on the choice of accounting method by the educational institution. Further development of research on the issues of keeping and organizing accounting in the sphere of education in the context of decentralization will increase the efficiency of spending budget funds and contribute to the growth of the quality of educational services.

Keywords: public sector, budget, education, financing, accounting, decentralization, management, organization of accounting.

Fig.: 3. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 17.

Khorunzhak Nadiya M. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Accounting and Taxation, West Ukrainian National University (11 Lvivska Str., 46009, Ukraine)

E-mail: nadija_choru@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7434-5456>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2113534/nadiia-khorunzhak/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57200936777>

Koshchynets Marianna I. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Security and Financial Investigations, National Academy of Internal Affairs (1 Solomianska Square, Kyiv, 03035, Ukraine)

E-mail: kmarianna80@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9301-0432>

Освітня галузь є важливою складовою української економіки, яка формує її трудову ресурсну базу. Так чи інакше, кожна складова освіти має свій вплив на цей показник. Попри певну завуальованість прямого впливу окремих складових сфери освіти (наприклад, дошкільних закладів чи загально-освітніх шкіл) на нього, у комплексі вони визначають не просто рівень освіти в державі, а формують якість і професійність її фахівців.

На вагомість освіти вказує той факт, що в державному бюджеті на 2021 р. Міністерству освіти і науки України передбачені видатки обсягом 139,5 млрд грн, що на 26,6 млрд грн більше, ніж у 2020 р. В основному це кошти на збільшення заробітної плати з 1 січня – на 20% та з 1 грудня 2021 р. – на 8,4%.

Із зазначеної суми загальнодержавні видатки (субвенції) становлять 103,7 млрд грн, що на 20,1 млрд грн більше, ніж торік (табл. 1) [3].

Увага до освіти завжди є пріоритетом для розвинутих країн. Звичайно, на їх фоні наведені вище дані є далеко не ідеальними, однак навіть маленькі зрушення здатні забезпечувати певні переваги та сприяти розвитку освітнього процесу. Попри складність формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, прописаної відповідною урядовою постановою [16], наразі сформовано новий механізм фінансування освіти, а також змінено засади функціонування й управління низкою закладів освіти, що пов'язано з адміністративною реформою та створенням територіальних громад. За таких умов також суттєво змінюється не лише система управління освітою, а й підхід до здійснення обліку. Загалом організація обліку у

сфері освіти в умовах модернізації супроводжується потребою адаптації не лише до введених національних бухгалтерських стандартів для державного сектора, а й урахування реорганізаційних змін, пов'язаних з децентралізацією. З огляду на це актуальним є дослідження проблем, що виникають через наявність багатьох неврегульованих питань, пов'язаних як із фінансовим забезпеченням діяльності закладів освіти, так і з організацією обліку в них.

Ця проблема тісно пов'язана із забезпеченням виконання важливого завдання з раціонального використання фінансових ресурсів у сфері освіти та ефективного управління ними для формування базових засад надання якісних освітніх послуг. Комплексне розв'язання такого завдання лежить в площині облікової теорії, теорії фінансів та інших суміжних наук.

За період реформування бухгалтерського обліку в державному секторі в напрямі формування ефективної єдиної інформаційної системи управління державними фінансами в Україні з'явилося багато критичних публікацій, метою яких було проаналізувати переваги та недоліки реалізованих інновацій (впровадження нацстандартів і плану рахунків для держсектора) і запропонувати можливі шляхи вирішення виявлених проблем.

Дослідження питаннями організації обліку в державному секторі на засадах його стандартизації займалися такі вчені та практики, як: Адамик О. В., Гізатуліна Л. В., Шамрай Г. М. [5], Сарапіна О. А., Єрем'ян О. М. [13], Ловінська Л. Г. [9], Сисюк С. В. [14], Сушко Н. І. [15] та багато інших.

Таблиця 1

Видатки з Державного бюджету України на розвиток освіти і науки у 2021 р., млрд грн

Субвенції за видами		Інші державні видатки на освіту	
Освітня субвенція (на передбачене підвищення заробітної плати з 01.01.2021 р. на 20% та з 01.12.2021 р. на 8,4%)	99,65	Підготовка кадрів закладами вищої та фахової передвищої освіти	26,6
Субвенція на програму «Нова українська школа» (НУШ)	1,42	Виплата академічних стипендій	3,94
Субвенція на реалізацію програми «Спрямована школа для кращих результатів»	1,0	Наукова і науково-технічна діяльність ЗВО та наукових установ	0,82
Субвенція на створення навчально-практичних центрів професійної освіти	0,15	Забезпечення діяльності Національного фонду досліджень, грантова підтримка наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок	0,73
Субвенція на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами (ООП)	0,5	Підтримка пріоритетних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок у закладах вищої освіти	0,10
		Виконання зобов'язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва, участь у рамковій програмі Європейського Союзу з досліджень та інновацій	0,33
Усього (зростання на 20,1)	103,7	Усього (зростання на 6,5)	35,8

Джерело: складено за [3].

Однак у більш вузько спеціалізованому напрямі, такому як облік у сфері освіти, публікацій дещо менше. При цьому критичний аналіз практики вказує на об'єктивну необхідність більш детального висвітлення специфіки такого обліку в сучасних умовах. Зокрема, Бенько І. та Сисюк С., досліджуючи напрями вдосконалення обліку та контролю, зауважують, що залучення закладів освіти до сфери ринкових відносин привело до активного розширення напрямів підприємницької діяльності в даному секторі економіки, що зумовило підвищення вимог до системи обліку як інформаційної бази управління. Це вимагає відповідної адекватної реакції обліково-аналітичної системи та зумовлює потребу її розвитку й удосконалення [1, с. 147].

Таким чином, однією з проблем, що ініціює процес дослідження шляхів удосконалення системи обліку, є дефіцит фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ, який вимагає максимального використання всіх можливих важелів економічно обгрунтованого зниження їхніх видатків [17].

Другою, не менш вагомою причиною актуалізації досліджень проблем удосконалення обліку, є реформування його методологічних і організаційних засад [2, с. 16].

Сучасний період для галузі освіти, особливо для закладів, які функціонують у рамках територіальних громад і мають відповідні статуси ієрархічного підпорядкування, є саме періодом реформування. Відповідно, назріло і питання раціональної організації обліку у сфері освіти в цих умовах.

Іскрижницька Ф., висвітлюючи сучасну специфіку (пов'язану з формуванням і діяльністю територіальних громад), зауважує, що для запровадження фінансової автономії й економії бюджетних коштів слід організаційно правильно вирішити питання ведення обліку в закладах освіти, підпорядкованих територіальним громадам. Це надасть закладам освіти фінансову самостійність, забезпечить проведення ними своєчасної закупівлі товарів, робіт та послуг і змотивує ефективно використовувати бюджетні кошти [8].

Грекова І., Жабенко А., Марушевська М., Полторак В., Пуцова А. справедливо резюмують, що сучасний стан бухгалтерського обліку в закладах освіти потребує суттєвого вдосконалення, адже за останні роки на національному рівні прийнято низку законодавчих актів, які суттєво посилюють автономію закладів освіти [6, с. 3]. Завдання керівників у сфері освіти та новостворених органів управління її суб'єктами при цьому – вжити заходів щодо вибору моделі здійснення бухгалтерського обліку.

Метою статті є критична оцінка та порівняння сучасних і попередніх підходів до фінансового забезпечення та обліку ц сфері освіти для вироблення рекомендацій, спрямованих на усунення прогалин і недоліків в них, організації ефективної інформаційної системи управління освітніми закладами та раціональним витратанням бюджетних коштів у них.

Відповідно до прийнятих урядових рішень нової системі адміністративно-територіального устрою базового рівня притаманні низка інноваційних характеристик, у тому числі, тих, що стосуються освіти. Зокрема, до децентралізації та створення об'єднаних територіальних громад керівництво сільськими та селищними закладами освіти здійснювали відділи освіти районних державних адміністрацій. Будучи складовою вертикалі державної виконавчої влади, вони повною мірою несли відповідальність за всі організаційні та ресурсні (у тому числі фінансові та кадрові) питання. Тепер підходить до управління та фінансування закладів освіти суттєво змінилися. Зокрема, згідно зі ст. 103 Бюджетного кодексу України освітня субвенція передбачена лише на оплату праці педагогічних працівників, які надають повну загальну середню освіту, у тому числі у закладах професійно-технічної та вищої освіти [4]. Відповідно до цього Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» [12] передбачає міжбюджетні трансферти (у тому числі, освітню субвенцію) для 1438 громад, які утворені відповідно до розпоряджень Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 р. Крім цього, Бюджетним кодексом України визначено, що видатки на функціонування установ і закладів, які перебували у спільній власності районних рад, з 1 січня 2021 р. плануються та здійснюються з бюджетів територіальних громад, на територіях яких вони розміщені [4].

Усі інші витрати за різними напрямками, а саме: на утримання та розвиток матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти, з урахуванням припису статті 43 Закону України «Про загальну середню освіту», фінансуються за рахунок коштів засновника (засновників) цих закладів.

Ними, до слова, можуть бути як приватні чи корпоративні засновники, так і держава. При цьому держава здійснює фінансування здобуття особою загальної середньої освіти у приватному чи корпоративному закладі освіти, що має ліцензію, за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, проте порядок надання такого фінансування поки що не розроблено [11, с. 7].

З урахуванням цього слід позитивно оцінити динаміку надходжень до місцевих бюджетів у загальному обсязі доходів, включаючи трансферти (та в їх складі субвенції на освіту) у 2020 р. (табл. 2).

Як свідчать дані табл. 2, надходження до місцевих бюджетів майже наполовину (а в деяких областях і значно більше) формуються за рахунок міжбюджетних трансфертів. Це загалом засвідчує певну державну гарантію, що основні видатки на освіту будуть покриватися державним коштом. Попри це, слід зауважити, що згідно зі ст. 78 Закону України «Про освіту» держава забезпечує асигнування на освіту в розмірі не менше, ніж 7 відсотків валового внутрішнього продукту за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством. Натомість у 2019 р. на освіту

Частки надходжень до місцевих бюджетів у загальному обсязі доходів (з трансфертами) у 2020 р.

Область	Надходження до місцевих бюджетів, млн грн	Трансферти з державного бюджету, млн грн	Усього доходи місцевих бюджетів (загальний фонд), млн грн	Частка надходжень до місцевих бюджетів у загальному обсязі доходів, %
Вінницька	9977,4	5574,9	15552,3	64,2
Волинська	5318,3	4940,3	10258,7	51,8
Дніпропетровська	30242,8	9801,2	40044,0	75,5
Донецька	13578,5	5753,6	19332,0	70,2
Житомирська	7457,5	4656,1	12113,7	61,6
Закарпатська	5352,0	6601,1	11953,1	44,8
Запорізька	13186,2	5473,7	18660,0	70,7
Івано-Франківська	6422,5	6300,4	12722,9	50,5
Київська	17143,0	6244,4	23387,5	73,3
Кіровоградська	6392,0	3420,7	9812,6	65,1
Луганська	3816,9	2847,9	6664,8	57,3
Львівська	17045,0	9431,8	26476,8	64,4
Миколаївська	7525,5	4277,2	11802,7	63,8
Одеська	17812,1	8127,8	25939,9	68,7
Полтавська	12165,2	4047,3	16212,5	75,0
Рівненська	5869,7	5605,5	11475,2	51,2
Сумська	7008,3	3291,8	10300,1	68,0
Тернопільська	4957,8	4442,9	9400,7	52,7
Харківська	20827,5	7566,3	28393,8	73,4
Херсонська	5552,0	4375,8	9927,8	55,9
Хмельницька	7520,0	4570,4	12090,3	62,2
Черкаська	7853,9	4184,4	12038,3	65,2
Чернівецька	3632,8	4460,1	8092,9	44,9
Чернігівська	6704,3	3472,9	10177,2	65,9
м. Київ	46753,6	6370,1	53123,7	88,0
Україна	290114,8	135838,7	425953,4	68,1

Джерело: складено за [10].

в бюджеті закладалося 6,2% ВВП, на 2020 р. – 5,7%, а в бюджеті на 2021 р. видатки на освітню галузь передбачені в розмірі 174 млрд грн, що на 34 млрд грн більше, ніж у поточному році та складає 6,7% ВВП з урахуванням прогнозних обсягів видатків місцевих бюджетів [7]. З огляду на це є оптимістичні сподівання, що, зважаючи на такий достатньо високий показник, а також реформаторські інновації, пов'язані з децентралізацією, у сфері освіти буде досягнуто підвищення її якості. Такі сподівання підтверджують і видатки місцевих бюджетів на цю сферу (рис. 1).

Зазначене вище засвідчує не лише низку інновацій у фінансуванні, а й вказує на вплив адміністративних трансформацій та утворення територіальних громад на систему управління освітою в селах і селищах. Зараз органи місцевого самоврядування мають

повноваження самостійно управляти цією галуззю в рамках територіальної громади. Автономія органів місцевого самоврядування, на відміну від існуючої до децентралізації системи управління через відділи освіти районних державних адміністрацій, дає змогу повною мірою виконувати на місцях усі управлінські дії та забезпечувати краще функціонування освітніх закладів. Однак на відміну від відділів освіти районних державних адміністрацій, які функціонували тривалий час як складові вертикалі державної виконавчої влади та набули великого досвіду з питань управління освітою, органи місцевого самоврядування такого досвіду не мають. Це, наразі, серйозний виклик як для самих органів місцевого самоврядування територіальних громад, так і для новоутворених у них відділів освіти та їх фахівців.

Рис. 1. Видатки місцевих бюджетів за функціями (загальний і спеціальний фонди), млрд грн

Джерело: складено за [10].

Окрім того, зміна підходів у фінансуванні освіти ставить перед органами місцевого самоврядування разом із отриманням відповідних бюджетних преференцій нові виклики й управлінські повноваження щодо взяття на себе складних завдань, пов'язаних з організацією ведення обліку у сфері освіти.

Донедавна облік виконання кошторису освітніх закладів вели централізовані бухгалтерії, що були створені при управліннях освіти. Певним чином це дозволяло оптимізувати витрати бюджетних коштів, оскільки не потрібно було утримувати бухгалтерії (бухгалтерські служби) кожного закладу освіти. Але водночас така система характеризувалася низкою недоліків, головним чином пов'язаних з недостатністю фінансової самостійності суб'єктів освіти, відсутністю фінансової та бюджетної звітності та щоденного контролю за використанням бюджетних коштів, що загалом класифікується як порушення норм чинного бухгалтерського та бюджетного законодавства.

Згідно з чинними зараз приписами здійснення бухгалтерського обліку в закладі загальної середньої освіти визначається керівником відповідно до законодавства. За його рішенням бухгалтерський облік може здійснюватися самостійно закладом освіти або через централізовану бухгалтерію [11, с. 7].

При цьому є низка особливостей, які слід врахувати, щоб не лише сформувати ефективну облікову систему та дотриматися чинних приписів, а й отримувати від неї якісну інформацію для обґрунтованих управлінських рішень.

Зокрема, основним досить специфічним моментом є те, що при територіальній громаді створюється орган управління освітою, який не лише має бути

юридичною особою, а й головним розпорядником бюджетних коштів. Своєю чергою, це автоматично вимагає організації та ведення бухгалтерського обліку, що визначено ст. 22 Бюджетного кодексу України [4]. Щодо вирішення цього завдання можливі щонайменше два альтернативні варіанти: 1) формування власної бухгалтерської служби (з певними застереженнями та вимогами, зокрема щодо посадових осіб); 2) організація взаємовідносин з питань ведення обліку з централізованою бухгалтерією (умови та зміст взаємозв'язку суб'єктів освіти з цією інституцією в результаті децентралізації суттєво змінилися).

Унаочнення впливу децентралізації на процеси, пов'язані з обліком, узагальнено на рис. 2.

Загалом логічно та економічно доцільно вирішувати питання щодо ведення обліку у сфері освіти через використання досвіду централізованих бухгалтерій з необхідними поправками, які мають бути враховані згідно з чинними нормативно-правовими нормами. Покрокову схему забезпечення раціональної організації ведення обліку з виконання кошторису закладів освіти наведено на рис. 3.

Узагальнені на рис. 3 покрокові дії важливі для керівників об'єднаних територіальних громад, оскільки організаційно відображають логіку та послідовність робіт і процесів зі створення системи обліку у сфері освіти та підпорядкованих освітніх закладів.

ВИСНОВКИ

Позитивно оцінюючи посилення автономії освітніх закладів, здобуте в результаті децентралізації, не можна упускати факту ускладнення організації обліку в них і достатньо клопіткої праці з формування облікової системи. Через низку переплетень

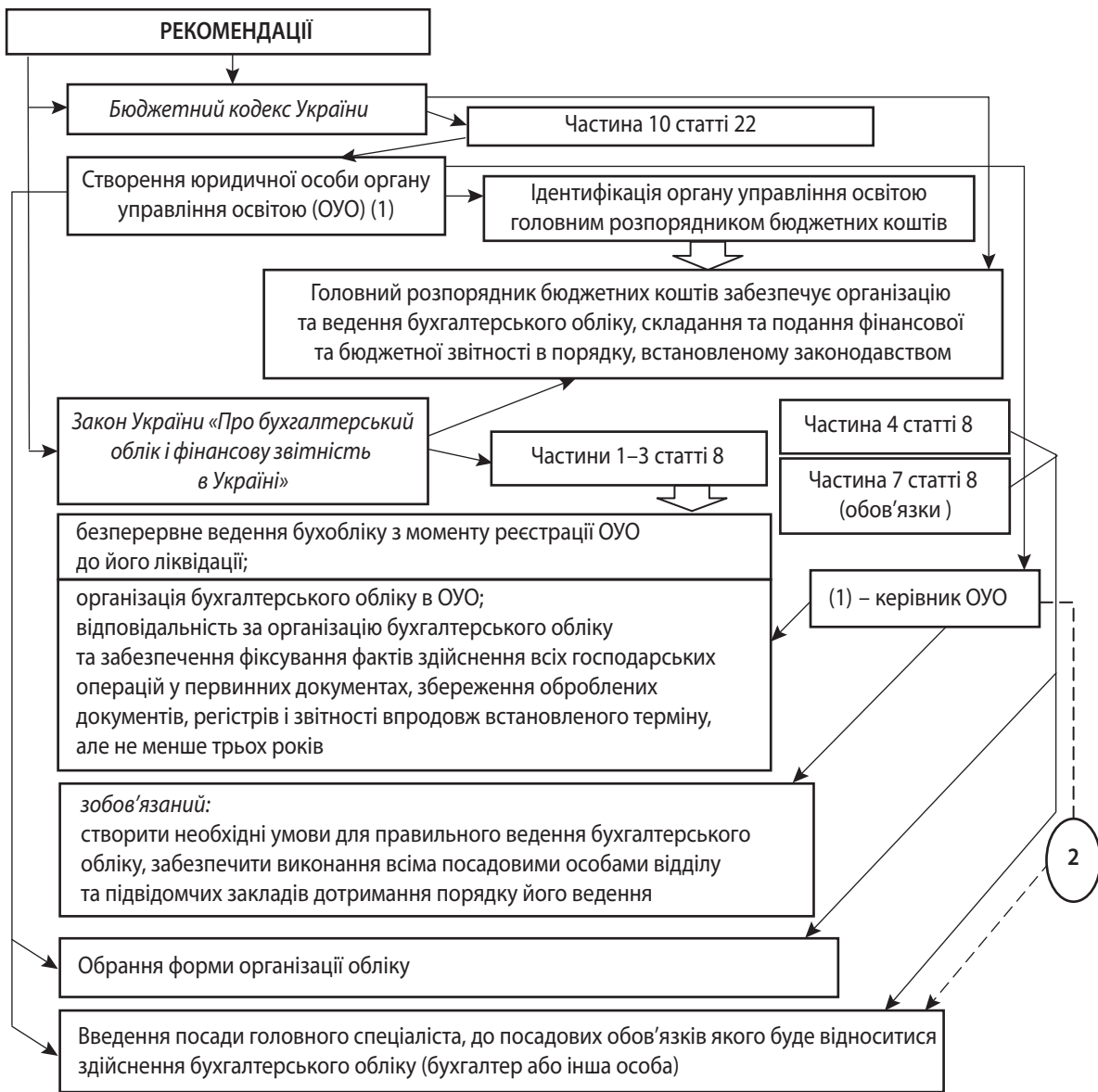

Рис. 2. Загальна схема формування системи обліку у сфері освіти в умовах децентралізації

Примітка: 2 – наказ про покладання обов'язків ведення бухгалтерського обліку.

Джерело: сформовано на основі чинних рекомендацій.

вимог чинного законодавства з'явилося багато проблем і клопотів щодо узгодження підходів до ведення обліку виконання кошторисів. На практиці донині виникають питання щодо документального забезпечення різних операцій, наприклад передачі майна у власність територіальних громад, можливостей і напрямів витрачання залишку освітньої субвенції у 2021 р. тощо.

Альтернатива в організації обліку, пов'язана з потребою прийняття рішення щодо вибору самостійного ведення обліку закладом освіти (ввівши до штатного розпису посаду бухгалтера) чи через централізовану бухгалтерію (уклавши відповідний договір про ведення обліку), яке покладається на керівника освітнього закладу, також вимагає від-

повідних обґрунтувань, у тому числі економічних. Наразі такі методики оцінки не практикуються і загалом не розроблені. Однак вони, безумовно, необхідні, адже, наприклад, при організації обліку в освітньому закладі для роботи бухгалтера неминучою є закупівля відповідного технічного та програмного забезпечення, а також інших засобів. До слова, питання участі освітніх закладів територіальних громад у закупівлях на основі тендерів також вимагає деталізації, наукових досліджень і відповідних нормативних та інструктивних роз'яснень. У перспективі такі напрями наукових вишукувань дозволять вирішити низку проблемних питань, пов'язаних з функціонуванням закладів освіти територіальних громад і ефективністю використання бюджетних коштів. ■

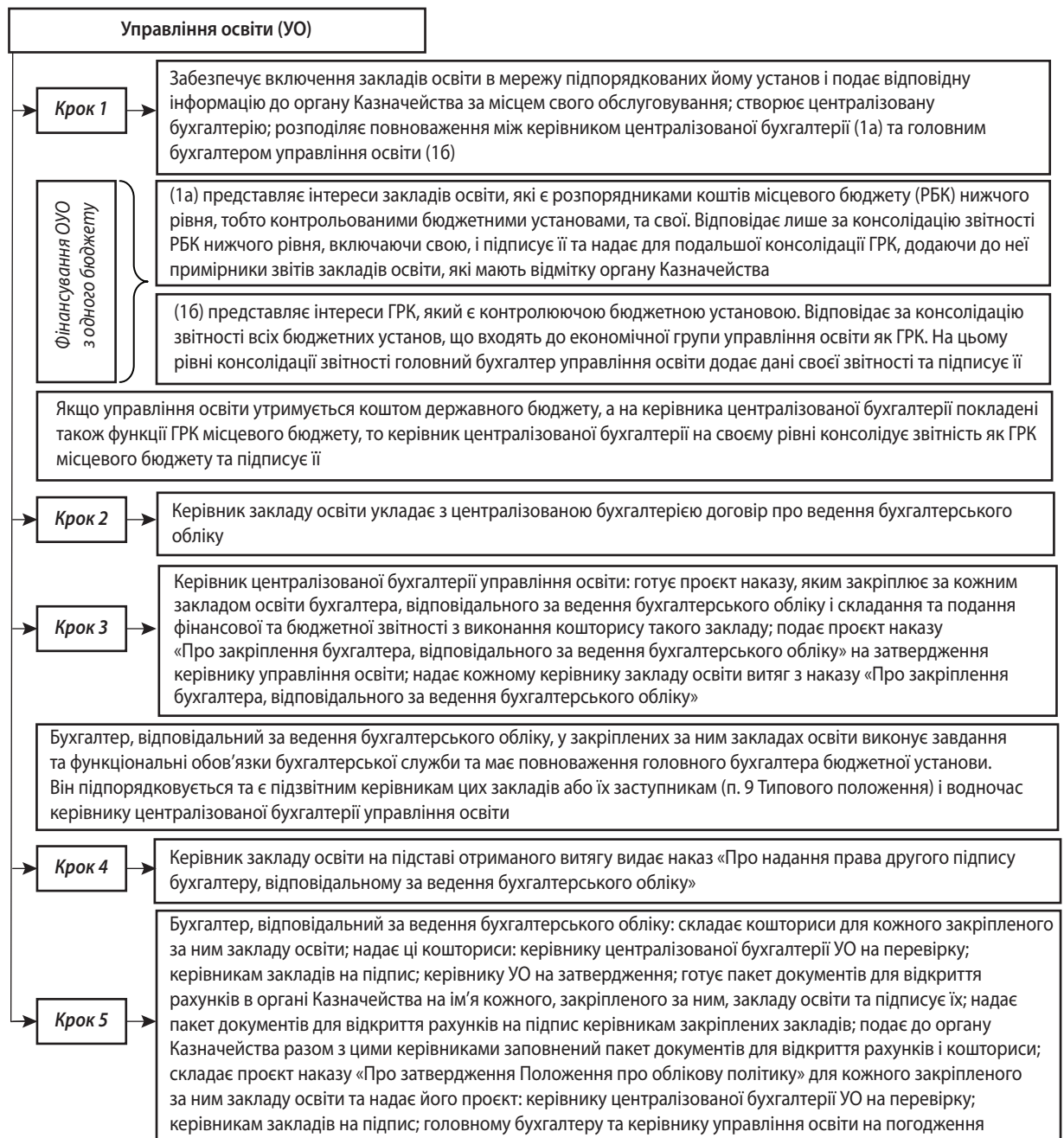

Рис. 3. Схема забезпечення раціональної організації ведення обліку з виконання кошторису закладів освіти

Джерело: сформовано на основі [8].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бенько І. Д., Сисюк С. В. Організація обліку фінансового забезпечення закладів освіти. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. Вип. 11. Ч. 4. С. 147–150.
2. Бенько І. Д., Хорунжак Н. М., Гуцайлюк Л. О. Проблеми оплати праці та шляхи їх вирішення. *Вісник Технологічного університету Поділля*. 2002. Ч. 2. Т. 2. С. 16–20.
3. Бюджет МОН на 2021 рік: майже 140 млрд грн для розвитку освіти і науки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/byudzh-et-mon-na-2021-rik-majzhe-140-mlrd-grn-dlya-rozvitku-osviti-i-nauki>
4. Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» від 15.12.2020 р. № 1081-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1081-20#Text>
5. Гізатуліна Л. В., Шамрай Г. М. Доходи суб'єктів державного сектору: нормативно-правове регулювання. *Наукові праці НДФІ*. 2016. Вип. 4. С. 94–101.
6. Забезпечуємо ведення бухгалтерського обліку в органі управління освітою: Порадник для голів та управлінців освітою територіальних громад / за заг. ред. Протасової Н., Полторак В., Жабенко Л. Київ : ТОВ «Агентство Україна», 2020. 15 с.
7. Показник фінансування освіти у 2021 році досягне 7% ВВП // *OP.ua*. 30 вересня 2020 р. URL: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/pokaznik-finansuvannya-osviti-u-2021-roci-dosyagne-7-vvp>

8. Іскрижицька Ф. І вівці ситі, і сіно ціле, або Альтернативний шлях запровадження фінансової автономії. *Практика управління закладом освіти*. 2018. № 7. URL: <https://edirshkoly.mcfra.ua/654033>
9. Ловінська Л. Г., Пізатуліна Л. В. Світовий досвід запровадження міжнародних стандартів у бухгалтерському обліку державного сектору. *Фінанси України*. 2012. № 6. С. 76–87. URL: http://finukr.org.ua/docs/FU_12_06_076_uk.pdf
10. Моніторинг реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади станом на 10 лютого 2021 р. / Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/690/10.02.2021.pdf>
11. Огляд законодавства у сфері освіти щодо повноважень та обов'язків органів місцевого самоврядування. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/182/освіта.pdf>
12. Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» від 15.12.2020 р. № 1082-IX (у редакції від 27.05.2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text>
13. Сарапіна О. А., Єремян О. М. Організація бухгалтерського обліку в установах державного сектору економіки: теоретико-методологічні та практичні підходи. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 1. С. 131–143. DOI: 10.31651/2076-5843-2019-1-131-143.
14. Сисюк С. В. Прагматика нормативного та організаційно-облікового забезпечення публічних закупівель. *Інноваційна економіка*. 2018. № 7–8. С. 123–129. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/325/387>
15. Сушко Н. І. Запровадження національних стандартів у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності про виконання бюджетів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 25. Ч. 2. С. 174–178. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_25/2/40.pdf
16. Формула розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 р. № 1088. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1088-2017-п#Text>
17. Хорунжак Н. М. Модель системи внутрішнього контролю витрат бюджетних установ на надання послуг. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. Вип. 9-1. Ч. 3. С. 213–217. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09-1/156.pdf

REFERENCES

- “Biudzhet MON na 2021 rik: maizhe 140 mlrd hrn dlia rozvytku osvity i nauky” [MES Budget for 2021: Almost 140 Billion UAH for the Development of Education and Science]. <https://mon.gov.ua/ua/news/byudzhet-mon-na-2021-rik-majzhe-140-mlrd-grn-dlya-rozvitku-osviti-i-nauki>
- Benko, I. D., and Sysiuk, S. V. “Orhanizatsiia obliku finansovoho zabezpechennia zakladiv osvity” [Organization of Accounting of Financial Support of Educational Institutions]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriia «Ekonomiczni nauky»*, vol. 4, no. 11 (2015): 147-150.

- Benko, I. D., Khorunzhak, N. M., and Hutsailiuk, L. O. “Problemy oplyaty pratsi ta shliakhy yikh vyrishennia” [Problems of Remuneration and Ways to Solve Them]. *Visnyk Tekhnolohichnoho universytetu Podillia*, vol. 2, no. 2 (2002): 16-20.
- Hizatulina, L. V., and Shamrai, H. M. “Dokhody subiektiv derzhavnoho sektoru: normatyvno-pravove rehulivannia” [Legal Regulation of the Public Sector entities Revenues]. *Naukovi pratsi NDFI*, no. 4 (2016): 94-101.
- Iskryzhyska, F. “I vivtsi syti, i sino tsile, abo Alternatyvnyi shliakh zaprovadzhennia finansovoi avtonomii” [And the Sheep are Fed, and the Hay Is Whole, Or an Alternative Way to Introduce Financial Autonomy]. *Praktyka upravlinnia zakladom osvity*, no. 7 (2018). <https://edirshkoly.mcfra.ua/654033>
- Khorunzhak, N. M. “Model systemy vnutrishnyoho kontroliu vytrat biudzhethnykh ustanov na nadannia posluh” [Model of System of Internal Control of Expenditure Budget Institutions for Providing Services]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriia «Ekonomiczni nauky»*, is. 9-1, part 3 (2014): 213-217. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09-1/156.pdf
- [Legal Act of Ukraine] (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1088-2017-п#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1081-20#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text>
- Lovinska, L. H., and Hizatulina, L. V. “Svitovyi dosvid zaprovadzhennia mizhnarodnykh standartiv u bukhhalterskomu obliku derzhavnoho sektoru” [World Experience in Implementing International Standards in Public Sector Accounting]. *Finansy Ukrainy*, no. 6 (2012): 76-87. http://finukr.org.ua/docs/FU_12_06_076_uk.pdf
- “Monitorynh reformy mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady stanom na 10 liutoho 2021 r.” [Monitoring of the Reform of Local Self-government and Territorial Organization of Power as of February 10, 2021]. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/690/10.02.2021.pdf>
- “Ohliad zakonodavstva u sferi osvity shchodo povnovazhen ta obov'iazkiv orhaniv mistsevoho samovriaduvannia” [Review of Legislation in the Field of Education on the Powers and Responsibilities of Local Governments]. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/182/osvita.pdf>
- “Pokaznyk finansuvannia osvity u 2021 rotsi dosiahne 7% VVP” [Education Funding in 2021 Will Reach 7% of GDP]. OR.ua. September 30, 2020 r. <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/pokaznik-finansuvannya-osvity-u-2021-roci-dosyagne-7-vvp>
- Sarapina, O. A., and Yeremian, O. M. “Orhanizatsiia bukhhalterskoho obliku v ustanovakh derzhavnoho sektoru ekonomiky: teoretyko-metodolohichni ta praktychni pidkhydy” [Organization of Accounting in Institutions of the Public Sector of the Economy: Theoretical-Methodological and Practical Approaches]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriia «Ekonomiczni nauky»*, no. 1 (2019): 131-143. DOI: 10.31651/2076-5843-2019-1-131-143

- Sushko, N. I. "Zaprovadzhennia natsionalnykh standartiv u bukhhalterskomu obliku ta finansovii zvitnosti pro vykonannia biudzhativ" [Implementation of National Standards in Accounting and Financial Reporting of the Execution of Budgets]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, is. 25, part 2 (2017): 174-178. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_25/2/40.pdf
- Sysiuk, S. V. "Prahmatyka normatyvnoho ta orhanizatsiino-oblikovoho zabezpechennia publichnykh zakupivel"

- [Pragmatics of Normative, Organizational and Accounting of Public Procurement]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 7-8 (2018): 123-129. <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/325/387>
- Zabezpechuiemo vedennia bukhhalterskoho obliku v orhani upravlinnia osvitoiu: Poradnyk dlia holiv ta upravlintsiv osvitoiu terytorialnykh hromad* [We Provide Accounting in the Education Management Body: Guide for Heads and Managers of Education of Territorial Communities]. Kyiv: TOV «Ahentstvo Ukraina», 2020.